

RAQAMLI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI TA'LIM JARAYONIGA INTEGRATSIYA QILISHNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Ilmiy rahbar: TTAUF O'zbek tili va

adabiyot kafedrasi mudirasi p.f.n, dotsent

Olimova Dano Shakirovna

TTA UF magistri

Pratova Mahliyo Jasurbekovna

Annotatsiya. Bugungi kunda ta'lim sohasida yuz berayotgan tub o'zgarishlar o'qitish jarayoniga yangi yondashuvlar, xususan, raqamli texnologiyalarni keng joriy etishni talab qilmoqda. Raqamli pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish, interaktiv muhit yaratish hamda ta'limning individualizatsiyalashuviga xizmat qiladi. Ushbu maqola raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning nazariy asoslari, zamonaviy metodik uslublari hamda samaradorligini tahlil qilishga bag'ishlanadi.

Kalit so'zlar: Raqamli pedagogik texnologiya, O'quv platformalari, Integratsiya.

Asosiy qism

1.1. Raqamli pedagogik texnologiyalar tushunchasi va turlari

Raqamli pedagogik texnologiyalar bu — o'quv jarayonini tashkil etish, boshqarish va baholashda raqamli vositalardan kompleks foydalanish jarayonidir. Raqamli texnologiyalar inson faoliyatining barcha sohalarida qo'llaniladi, jamiyatlardagi axborot oqimlari orqali tarqaladi va global raqamlashtirilgan makonini tashkil qiladi. Bugungi kunda ular dunyoda keng tarqalmoqda, chunki jamiyatimiz yangilangan axborotni talab etadi. Jamiyat hayotining deyarli barcha sohalarida raqamli texnologiyalardan foydalaniladi. Ushbu jarayonning markaziy qismi ta'limni raqamlashtirishdir. Bugungi kunda ta'lim jarayonlarini raqamlashtirishga katta e'tibor qaratilmoqda, chunki raqamli

texnologiyalardan foydalanish o'qitishning pedagogik usullarini yanada rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jamiyatning innovatsion rivojlanishi imkoniyatlarini kengaytiradi. U ta'limni rivojlantirishning yangi konseptual yondashuvlarini amalga oshirishga asoslanadi.

Endi yangi ta'lim standartlari ma'lum kompetentsiyalarni va universal ta'lim faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan eng yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanishga asoslangan talabalarni o'qitishning tizimli-faoliyatli yondashuvini joriy etishga imkon beradi. Raqamli texnologiyalardan foydalanishni amaliyotga joriy etish modernizatsiyaning eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Bu nafaqat tayyorgarlik darajasini oshirish, balki axborot kompetensiyalarini rivojlantirish va shaxsning intellektual salohiyatini ochish imkonini beradi. Bu texnologiyalar quyidagilardan iborat bo'lishi mumkin:

- O'quv platformalari: Google Classroom, Moodle, Edmodo, Canvas;
- Multimedia vositalari: video darslar, interaktiv slaydlar, audio materiallar;
- Virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR);
- Sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalar.

Hozirgi kunda eng keng tarqalgan usul masofaviy ta'limdir. Ushbu ta'lim shaklining ratsionalligi haqidagi g'oya va fikr juda boshqacha va ko'pincha butunlay diametrikdir. Buning sababi shundaki, yaqin vaqtgacha mustaqil ta'lim uchun materiallarning kamida kichik qismi berilgan deyarli har qanday o'qitish usuli masofaviy ta'lim hisoblanardi. Masofaviy ta'lim tobora yopiq ta'lim tizimi bilan bog'liq. Unda axborotni taqdim etishning asosiy aloqa vositasi Internet hisoblanadi. Maxsus ishlab chiqarish resurslari individual mashg'ulotlarga imkon beradi, sinovdan o'tkazish va o'tkazish va o'z-o'zini ko'rish uchun bo'lgan ma'lumotni ta'minlash to'plamini, yakuniy nazorat zarurligini ta'minlaydi. barcha va boshqalarni ta'minlashi kerak. Buning uchun yangi texnologiyaning xilma-xilligini olgan holda resurslar mavjud. Masofaviy ta'lim standart ta'lim jarayoniga xos bo'lgan barcha tarkibiy qismlarni aks ettiruvchi masofadan turib o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni ko'rib chiqadi .

1.2. Integratsiya strategiyalari va bosqichlari

Raqamli texnologiyalarni ta'limga integratsiya qilishda quyidagi yondashuvlar muhim ahamiyatga ega:

- Dars rejalarini texnologiyaga moslashtirish;
- Faol o'quv metodlaridan foydalanish (Flipped Classroom);
- Ko'p kanalli o'rgatish;
- Teskari aloqa tizimi.

1.3. O'qituvchining roli va kompetensiyasi

Raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etishda o'qituvchining quyidagi kompetensiyalari muhim:

- Texnik savodxonlik;
- Pedagogik dizayn;
- Interaktiv muhit yaratish.

1.4. O'zbekiston va xorijiy mamlakatlar tajribasi

O'zbekiston: "Raqamli ta'lim" milliy platformasi, AKT milliy markazi kurslari;

Estoniya: har bir maktab raqamlashtirilgan;

Janubiy Koreya: "Smart Education" dasturi joriy etilgan.

Xulosa

Raqamli pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish o'qitish samaradorligini oshirish bilan birga, o'quvchilarni raqamli dunyoga tayyorlaydi. Buning uchun tizimli yondashuv, texnik bazaning rivoji va pedagog kadrlarning tayyorgarligi zarur. Zamonaviy raqamli texnologiyalar ta'limda katta rol o'ynaydi. Ular vaqtni tejaydi, ko'plab jarayonlarni avtomatlashtiradi, bilimlarni yuqori sifatli nazorat qiladi, bilimlarni yaxshiroq o'zlashtirishga hissa qo'shadi va hokazo. Kompyuter asboblari qanchalik yaxshi bo'lmasin, hech kim bolalarni o'qituvchidan yaxshiroq o'rgata olmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Azizxo‘jaeva N.N. “Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat”, Toshkent, 2022.
2. Mishra, P., & Koehler, M.J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: Teachers College Record, 108(6).
3. UNESCO. (2021). Digital learning and transformation: Global education monitoring report.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 6-oktabrdagi PQ-5264-son qarori.
5. <https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0018/3.18>.